

„ROBOTCHYJ NAROD“ (THE WORKING PEOPLE).

The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S.D. Party of Canada.

Published monthly by
THE EXECUTIVE COMMITTEE OF THE U.S.D.P. OF CANADA
at Pritchard & McGregor. Winnipeg, Man.

M. Popovich, Editor.

Subscription \$1.00 a year.

ЧИТАЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“ — найстаршу укр. соц. дем. часопис в Америці; вона одна дає те знане, яке повинна мати кожда працююча, класово-свідомо людина. Хочеш знати, як здобути красний лад на світі, то читай все „Робочий Народ“.

Редактор М. Попович.

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш один долар, а адреса до него є:

ROBOTCHYJ NAROD
Box 3658 (St. B.) Winnipeg, Man

Що таке соціалізм?

Вороги соціалізму не знають втомі: вони звивають богатих буржуа платити вкладки на їх фоні і гроші пливуть до їх кишень, грубі гроші, за котрі вони оплювають і обріхують соціалістичний рух.

Ми дуже тішимося з їх завзяток. Воно свідчить про поступ соціалдемократії.

Чи не перевертали ви колись великий камінь, що вже лежав довгий час на однім місці? Коли ви се робили, то повинні були видіти, яка сила обридливих, повзаючих рептильок виткала на всі боки з під каміня, коло котрого, в темряві, знайшли вони собі притулок. Вороги соціалізму є ці рептильки. Вони більше люблять темряву як світло, бо чинки їх є не добрі. Вони плодять ся і заживають щастя в темній мороці капіталізму, що унеможливило здорове й вільне людське життя і коли до сього мороку проникає світло соціалізму, в нестямі поважають вони там і сям і кидають ся в розтіч, випльовуючи свою отруту там, хто посьміє витягти їх з їхньої нор.

Вони ненавидять світло соціалізму і тому обріхують вони його, представляючи в неправдливій ваді, стараючи ся понизити і осмішити його.

„Соціалізм то є безбожність“, кажуть вороги соціалізму. „Соціалісти хочуть скинути вашого бога з неба і знищити вашу релігію“.

Вони знають, що се є неправдою, що жадна соціалістична партія в світі не хоче вирвати силоміць релігійних чуттів жадній жавій істоті, але се помагає їм відстрашити парід від соціалізму, використовуючи його пересуд.

„Соціалізм домагається „вільної любові“, кажуть вороги соціалізму. „Вони хочуть зруйнувати родину і внести святисть подружжя“.

Вони знають, що се є переверчуване і інсинуація, що лише соціалізм потрафить створити умова, в котрих би могла існувати правдива родина, котріб знищили проституцію. Вони знають, що те, що вони називають

„вільною любовію“, вже практикується тепер і те, що вони називають „святистю подружжя“ є лише лицемірний контракт, де згляди матеріальні грають не меншу роль, як в котрім будь часовім торгу межі куртизанкою а тим хто її купує.

Вони знають, що теперішні полові відносини, як і всі інші, залежать від економічних, матеріальних умов, то значить, умов, серед котрих продукують ся і ділять ся матеріальне багатство, і так само, як змінюють ся умови, змінюють ся і людські відносини.

Вороги соціалізму знають, що жадна партія соціалістична в світі не голосить в своїй програмі атеїзму ані вільної любові. Вони знають, що жадного мужчини або жінки, котрі вступають до соціалістичної організації, не питають ся про їх погляди на релігію або подружжя. Інсинуації, на які дозволяють собі що до сього вороги соціалізму, мають на цілі лише збудити пересуди і відотрашувати парід від соціалізму, змивляючи, що соціалісти хочуть відобрати йому найдорозжш його почування.

Що ж то є соціалізм?

Соціалізм, кінець і ціль соціалістичного руху, мета, до котрої стремляють ся всі соціалісти і через котру вони думають досягти визволення тих, кого вони клячуть до себе — після нашої програми значить: „соціалізація великих средств продукції на річ цілої суспільності, повне визволення праці від гнету капіталу і запроваджене соціальної і економічної рівності межі полами“.

Як видате, ту йде мова лише про матеріальні, економічні умови і про ту соціальну нерівність, яка звисли випливає. Жадного слова про атеїзм або „вільну любов“!

Соціалізм, отже журить ся передовим справами матеріяльними. Соціалісти опирають свою теорію на самоочевидній правді, що ціле життя — як людське, так і всяке інше — має, в сути річ, матеріальні підстави, що без певних матеріальних умов не дасть ся помислити й саме життя. Пожива, одіне, дах над головою є ко нечнї для людського існування. Без поживи, убрання або хати не міг би чоловік жити і людська суспільність була б неможливою. Ніхто хіба сьому не посьміє заперечити. Але коли якась особа або клас в певній суспільності є властельською всього того, що є потрібне для поживи, убрання або оселі, коли певна клас є паном землі, варштатів і сирого матеріалу, то значить дерева і-средств, за помічю котрих лише можна продукувати поживу і убране і дома, — тоді ся особа або клас стає паном решти населення. Тоді ясно, що право власності робить решту суспільності залежною від класи властельців.

Такий стан річий в кожній цивілізованій країні. По одній стороні є клас, котра має майже в монополінім посіданку всі ці средства і жерела існування — землю, копальні, залізницї, фабрики, кораблі, машини і т. д. По другій — є клас, котра творить більшість нації в кожній цивілізованій країні, котра не посідає жадної з сих річій і не має над ними ані влади ані контролю.

Ся остання клас, яка творить величезну більшість людськості, може жити лише з ласки посідаючої класи, з тої щоденної плати, котру дістає від капіталістів за свою працю або з їх милосердя.

На щасте чи на нещасте більшості, властельці воліють не самі використовувати свої средства продукції, але наймають до роботи інших, а зиски з їх праці беруть собі. Люди праці віддають їм свою роботу, а замість неї дістають нужденне удержане, від котрого вони б не по-

трафляти жити. З розвиненем техніки, удосконалення машини, застосовання винаходів до продукції, нсвими відкриттями, котрі колюсально збільшують продукційність праці, — доля тих, що є змушені працювати у своїх „хлібодавцїв“, стає все залежнішою і зі зростом багатства, що створюють їх руки, їх власна нужда, бідність і залежність стають все тяжшою, все більшою.

Оі факти є знані всім. Скорож, як ми бачили, їх причиною є класовий монополізм на средства життя, то одним ратунком від сього зла є: визволити ся від класи монополістів.

Се і є соціалізм.

Соціалізм стремить до спільної соціальної власності і контролю над усіми матеріальними річами, котрі є потрібні для існування всіх. Соціалізм хоче, аби земля, копальні, машини, фабрики, залізницї і всі средства продукції і комунікації, не сміли бути довше в руках одної тільки класи, для її лише зиску, а для гнету і деградації цілого народу. Вони мають бути власністю в сїх, служати для добра всіх.

Маж вже маємо публічні і городи, публічні і бібліотеки, вулиці і трамваї.

Як би вороги соціалізму консеквентні і логічні, вони б мусіли зажадати, аби ся суспільна власність була обернута в приватну власність монополістів. Та вони сього не жадають. А коли се так є, коли се є добре, що ми маємо публічні городи, бібліотеки, вулиці і т. д., — як можна важніші річі, без котрих ми не можемо жити — пожива, одіне і дома, лишати в руках монополістів і не зробити їх публічною власністю?

Жадний ворог соціалізму ще не пропонував, аби повітрі, котрим ми дихаємо, віддати на приватну власність монополістам. Але ми не можемо більше жити без землі або поживи так само, як не можемо жити без повітря. Як же, тоді, сї річі можуть бути власністю класи монополістів?

Знесене монополію на сї річі і обернене їх на користь і до диспозиції вггалу — се є соціалізм. І лише коли буде він запроваджений, зникне і бідність, і злочин, і проституція, та лише тоді відкриється ся всім повне, свободне, суспільне людське життя, де панувати ме суспільна рівність та індивідуальна свобода. (3 „Justice“).

Пер. з англ. Д. Донцов.

Листи зі Стейтів.

Нові часи.

(Лист І.)

Вірю в силу духа
І в день воскресний твоего повстання.
І. Франко.

Війна! Війна!... Здається тільки і чути, що про війну. Всі часописи переповнені війсьними новинками. Дивись ся, а перед очима митотніть: стілько-то тисяч вбитих, стілько скалічених, ранених, полонених... А поза війною, ніби нічого вже й не має. Люди майже нічим не цікавлять ся, нічого більше не бачуть. Війна закрила від них усе горами трунів, кровю заліпила їм очі. І всі ніби примирили ся з тим, що робітничий рух упав, ослаб в час війни; багато стратило надію на то, що той рух відродить ся будь коли.

Але життя іде своїм шляхом і вічні, невмиручі сили

А. Бах.

Просоціалістичне господарство

З усіх лих, котрі спадають на людський рід, одні лажа залежать від причин чисто природних (наприклад смерть від старості), другі залежать від людських порядків, від людських відносин. Перших не можна знищити, але тільки ослабити, бо вони закони природи, другі можна і треба знищити. Оборонці капіталістичного господарства силкували ся довести, що воно — теж закон людської природи, що знищити капіталістичне господарство не можна так само як знищити смерть. Хай через се робітники несуть свій хрест, а капіталісти свій. Для панів-капіталістів їх хрест звичайно дуже легкий. Опріч утіх вони від нього нічого не почувують; через се вони обома руками тримають ся за думку про те, що капіталістичне господарство — закон природи і кричать „гвалт“, як тільки мова йде про зміну існуючого ладу. На се оборонці робітничої класи — соціалісти слуховно пояснюють їм, що природою не творить одні руки для постійного неробства, а другі для постійної праці; одні черевом для всяких випущаних страв, а знаряди продукції складали одну цілість, друге для хліба з пловою; природа не

створює капіталістів і робітників. Вона творить просто людей; через се і в життю люди повинні бути рівні. А коли ми в життю бачимо зовсім ко інше, природа тут ні причому. Не природа утворила капіталістичне господарство, а люди; через се люди можуть і мусять змінити його, коли воно показується ся для більшості людськості тяжким хрестом. Виходячи з такої засади, соціалісти думають, що треба утворити цілком інший порядок господарства — порядок соціалістичного господарства, при котрому будуть неможливі всі ті лажа, котрі походять від капіталістичного господарства. Підставою капіталістичного господарства і за разом усіх нещасть робітничої класи — служить наемна праця і конкуренція. Через се першою і головною підставою соціалістичного господарства мусить бути відсутність наемної праці. Робоча сила, а з нею й особа робітника, не повинна продавати ся як товар. Та щоб робітник міг не продавати робітничої сили, він мусить мати в своєму розпорядженню знаряди продукції. Таким чином, дається ся, людськості мусить повернутися до того, з чого вона почала: як в стародавньому господарстві виторіць і знаряди продукції складали одну цілість, ми продукції, при котрому кожний виторіць окремо для себе володіє знаряди ми продукції. Нове господарство буде суспільним (соціалістичним).

стві виторіць не буде відірваний від знарядів продукції.

Та існує глибока різниця між господарством дрібних виторіців і соціалістичним господарством. При суспільному поділі праці, кожний виторіць виробляє в своєму господарстві один подукт, причім окремі виторіці (слюсарі, шевці і т. д.) не вступають між собою в союз для полегшення продукції. Таким чином дрібне господарство позбавлене всіх користей співробітництва і мануфактурного поділу праці, і ми вже бачили, в яких величезних розмірах мануфактурний поділ праці збільшує її видаєність. Коли б тепер людськості повернула ся відразу до дрібного господарства, вона мала б величезні втрати. По перше зменшилась би ся видаєність праці; по друге, всі знаряди продукції, втворені при капіталістичному господарстві, всі сї фабрики і машини довели б ся кинути, бо не можна їх поділяти між дрібними виторіцями, ні ужити інакше, як за помічю спільної праці. Ось через що нове господарство не повинно бути господарством окремих дрібних виторіців, при котрому кожний виторіць окремо для себе володіє знаряди ми продукції. Нове господарство буде суспільним (соціалістичним).

господарством, при котрому виторіць будуть користати з усіх добрих стерін співробітництва і мануфактурного поділу праці. Заввадо дорогою ціною купила людськость всі поліпшення, зроблені капіталістичним господарством, всю цивілізацію, щоби відразу відмовити ся від них і вернути ся до первісного стану. Капіталістичне господарство сполучує багато робітників в одній якій небудь продукції, на одній фабриці примушує їх робити гуртом, робить їх працю спільною, збільшує сим видаєність праці. Запроваджене машини повинно полегшити і скоротити працю робітників. При капіталістичному господарстві запроваджене машин не зменшує праці всіх робітників, але одну частину зовсім позбавляє праці і викидає на вулицю, а для другої частини робітників, удовжує понад міру робочий час. Машини скорочують і полегшують працю робітників але при капіталістичному господарстві машини являють ся найлютішими ворогами робітників. При соціалістичному господарстві продукція лапається ся така як і при капіталістичному господарстві, себ то праця робітників буде спільна, суспільна, бо тільки при суспільній праці можливе запроваджене машин і взагалі великі поліпшення, що роблять людську працю неввичай-